13.02.23р. 25гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Роль Івана Франка в розвитку драматургії й театру («Украдене щастя»). Значення творчості І.Франка, її актуальність

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою: moshev2020@icloud.com

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ УРОКУ

«Драма — моя стародавня страсть». — так писав Іван Франко в автобіографічному листі до Агатангела Кримського. Бурхливе захоплення драматургією і театром, пережите в юності, переросло в глибоку усвідомлену турботу письменника про створення національного репертуару для українського театру. І сьогоднішній урок присвячений вивченню драматургії Івана Франка.

1. Запишіть у зошит важливу інформацію.

Драматургія — одна з багатьох граней рідкісного обдарування Франка. У ній він так само сильний, як і в прозі та поезії. Писати п'єси Франко почав дуже рано, ще в гімназії. Крім драми «Три князі на один престол». яку ставив студентський гурток Львівського університету, в юнацькі роки він написав ще польською мовою п'єсу «Югурта». драму «Месть яничара». Драматург-початківець залишив недописаними кілька драматичних творів:». омул і Рем». «Славой і Хрудош». Молодий Франко також перекладав драматургію іноземних авторів.

Паралельно з написанням і перекладанням п'єс письменник багато працював над історією та теорією драматургії й театру, часто виступав у періодиці зі статтями в цій галузі. Найвідоміша з них — «Русько-український театр». Провідною думкою цих публікацій було обстоювання Франком театру як школи життя і правдивості, повноти і щирості зображення дійсності в драматичному творі. Цих теоретичних засад драматург дотримувався і у власних п'єсах. У зрілому віці він написав комедію «Рябина». про становище галицьких селян-бідняків, драму «Учитель». з життя народних педагогів, драму-казку «Сон князя Святослава». романтичну драму «Кам'яна душа». комедії «Майстер Чирняк». (про долю ремісника) і «Жаби». (не збереглась) та низку менш значних драматичних творів.

У своїх драмах Франко порушував проблеми, які хвилювали сучасників. Він уважав, що під час сценічного втілення п'єс глядач має перейматися високими ідеалами, а театр повинен стати справжньою «школою життя». Найвизначнішим сценічним твором Івана Франка вважають драму «Украдене щастя».

2. Історія написання та історична основа твору «Украдене щастя».

1891 р. у Львові було оголошено конкурс на кращу п'єсу. На цей конкурс драматург і подав свій твір під назвою «Жандарм». але члени журі, у якому

переважали народовці, категорично відхилили п’єсу як аморальну. Аморальність її вони вбачали в нібито приниженні автором цісарської поліції.

Через два роки Франко знову подає свою п’єсу на конкурс, але в ній уже немає найгостріших сцен конфлікту працелюбного селянина з поліцаєм, і називається вона тепер «Украдене щастя». На цей раз твір проходить за конкурсом, щоправда, здобуває тільки третю премію, а не першу, на яку заслуговує.

У листопаді 1893 року п’єсу поставили на сцені. Львів вітав Франка. У Києві перша постановка відбулася в 1904 році.

Яка ж історична основа твору? Ще під час відвідин Лолина Франко залучив свою кохану — Ольгу — до збирання фольклору. Рошкевичівна до свого одруження з Франком мріяла підготувати книжку з місцевими народними весільними піснями. Долучилась до цієї роботи і сестра Ольги. Вона записала «Пісню про шандаря». що й лягло в основу драми «Украдене щастя». Ця співанка-хроніка, створена, очевидно, за гарячими слідами сімейної трагедії, вражає й сьогодні. У ній прозоро натякається на зраду чоловіка, але сцени вбивства шандаря з ревнощів немає.

Існує думка, що саме Ольга Рошкевич пропонувала Франкові відкрасти своє щастя, коли вийшла за нелюба. Слова коханої Іван Якович вклав у вуста Михайла Гурмана, бо вважав, що так вони звучать природніше, ніж виголошені жінкою.

3. Постановка проблемних запитань

- Хто винен у трагедії героїв?
- Хто в кого вкрав щастя?

4. Робота над твором

Жанр: соціально-психологічна драма. Проте наявні елементи трагедії: конфлікт героїв з нездоланними зовнішніми обставинами, один із них гине.

Тема: на прикладі однієї селянської трагедії представлено панорамну картину галицький селян кінця XIX ст.

Ідея: захист загальнолюдських цінностей, відкриття глибин людського духу простої жінки; осудження антигуманного світу з його соціальною нерівністю, нівелюванням духовної особи і ламання її долі.

Композиція: п’єса містить п’ять дій.

Проблематика твору:

- право людини на кохання і щастя;
- антигуманність суспільства;
- індивідуальна свобода особи і патріархальна мораль;

✵ влада людини над людиною;

✵ влада чоловіка над жінкою;

✵ права й обов’язки;

✵ недотримання присяги і зрада;

✵ честь і людська гідність;

✵ життя і смерть.

5. Дайте відповіді на питання

✵ Коли відбуваються події у творі? (*Події у творі відбуваються 1870 року в підгірському селі Незваничі*.)

✵ Хто перебуває в центрі уваги впродовж усієї п’єси? (*Анна*)

✵ Сусідка Задорожних Настя вважає, що сім’я Анни і Миколи — найщасливіша в селі. Чи є в цьому хоч частка правди?

✵ Яка трагедія сталася в Анни до одруження з Миколою?

✵ Як ви оцінюєте вчинок братів?

✵ Як ви ставитеся до Миколи?

✵ Чи справді Микола — «туман вісімнадцятий». затуркана істота? Чи має він позитивні риси? Чи здатний на глибокі й щирі почуття?

✵ Чи любив Анну Михайло?

✵ Чи змінився Михайло після війська?

✵ Чому Михайлові вдалося вирвати в Анни згоду стати коханою?

✵ Чи вважаєте ви вчинок Анни зрадою чоловікові? Чи суперечить це заповідям Божим?

✵ Як громада ставиться до Анни, чому Михайло допустив осуд коханої односельцями?

✵ Що стало останньою краплею, яка переповнила чашу терпіння Миколи?

✵ Чи хотів Задорожний убити Гурмана? Чому таке сталося?

6. Інтерактивна вправа «Займи позицію».

Завдання

«Анна — зрадниця чи жінка-страдниця, яка бореться за своє щастя».

«Микола — найвищий добряк чи знедолена, окрадена людина».

«Михайло — злочинець чи жертва суспільного ладу».

7. Міні-диспут

✵ Чи мали право герої драми на такі свої вчинки?

✵ Чи правильними були шляхи відстоювання ними власних почуттів?

8. Обговорення поставлених на початку уроку проблемних запитань

✵ Хто винен у трагедії героїв?

✵ Хто в кого вкрав щастя?

Персонажі «Украденого щастя». самі безталанні і діють мстиво й жорстоко. Попри світле начало в душі, вони перебувають у фатальному колі, поза своєю волею чинять зло, завдають страждань коханим. Драматург протестує проти їхнього свавілля, не виправдовує їхніх вчинків, адже кожен зі знедолених не чує страждань іншого.

Допомагає розкрити ідейний зміст п'єси девіз, який написав драматург, подаючи на конкурс: «Ти сліпий на очі, на вуха і розум». — цитата з «Царя Едіна». Софокла. Це своєрідний епіграф до твору Франка.

Кожен з героїв твору обкрадений долею і у своєму прагненні будь-якою метою здобути щастя уподібнюється сліпому Едіну, доля над яким насміялась.

9. Робота з підручником. Опрацювання статті «Значення творчості Івана Франка».

✵ Події у творі відбуваються 31 грудня о 19-й годині. (*Новела «Сойчине крило»*.

✵ Поезія, яка стала гімном українського національного відродження. (*«Гімн»*.

✵ Твір про «любовний трикутник». (*«Украдене щастя»*.

✵ Твір про взаємини вождя і народу. (*«Мойсей»*.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Повторити вивчений матеріал з творчості І. Франка.